

Kirke- og kunsthistoriske Møder afholdte i Aaret 1909.

Aarets første Møde holdtes d. 2. Juni i **Ledøje** Kirke, der ved sin særegne Bygningsform frembyder megen Interesse, da det er den eneste Dobbeltkirke, der nu findes her i Landet. Helligaands Kirken i Visby paa Gulland, der nu er en Ruin, har i sin Tid været en Dobbeltkirke (s. J. Magnus Petersen, Minder fra min Virksomhed paa Arkæologiens Omraade 1845—1908, S. 62 f.). For øvrigt søgtes Mødet ved Formandens, Dr. H. F. Rørdams, Indledningsforedrag særlig knyttet til den nys forløbne Pinsefest i Henhold til det 1908 ved Mødet i Ribe af Bestyrelsens Medlem, Docent J. Oskar Andersen, fremsatte Forslag¹⁾. Musæumsdirektør Dr. W. Møllerup gav derpaa en meget oplysende Fremstilling af Kirkens Bygningshistorie. Til Slutning talte H. F. Rørdam om de kirkelige Minder, der knytte sig til Ledøje-Smørum Sognekald²⁾. Ordet formede sig tilsidst til en Mindetale over Provst Aleth Hansen, hvis sidste kirkelige Virksomhed var knyttet til dette Sted, men hvis mest mindeværdige Arbejde laa i Sønderjylland, me-

¹⁾ Kh. Sml. 5. R. IV, 627.

²⁾ Jvfr. Kh. Sml. 4. R. III, 325 ff.

dens han endnu stod i sin Manddoms fulde Kraft som Provst i Angel¹⁾.

Det næste Møde fandt Sted 9. Juni i **Ringsted** i den saa overordentlig skjønt restaurerede St. Bendts Kirke med Foredrag af H. F. Rørdam og Prof. J. Kornerup. Senere talte Højskoleforstander H. Rosendal i St. Hans Kapel om Knud Lavard, hvis Navn i særlig Grad er knyttet til Ringsted. — Prof. Kornerups Foredrag findes meddelt ovenfor efter Talerens Manuskript.

Aarets 3die Møde holdtes i **Nyborg** Kirke d. 20. Juli. Formanden knyttede sit Indledningsforedrag til Peder Palladius's »Nyttelige Bog om S. Peders Skib« (1554), der indeholder den første paa Dansk affattede Fremstilling af Kirkens Historie lige fra Verdens Skabelse indtil Forfatterens egen Tid²⁾. Taleren gjorde opmærksom paa, at denne Bogs Skildring af de store Farer, Kirken gennem Tiderne har været udsat for, til en vis Grad er foranlediget ved Mindet om en meget farefuld Rejse, som Palladius ledsaget af den gamle Ridder Jakob Trolle og hans Søn, den siden navnkundige Søhelt Herluf Trolle, paa St. Hansdag 1543 gjorde fra Nyborg til Korsør, da et pludselig opkommet stærkt Uvejr satte deres Liv i overhængende Fare, idet Sejladsen dog tilsidst endte med, at de, skjøndt i en meget forkommen Tilstand, bragte deres lille Skude ind i Korsør Havn. — Efter dette Foredrag gik Forsamlingen over i Præstegaarden, hvor Arkitekt C. M. Smidt for de i Haven samlede Tilhørere forklarede de mærkelige Levninger af Fortidens Arkitektur, der i den nyeste Tid ere fremdragne i Præstegaarden og dens nærmeste Omgivelser³⁾.

Efter at være vendt tilbage til Kirken fortalte H. F. Rørdam spredte Træk af Nyborgs kirkelige Historie gjen-

¹⁾ Jvfr. Kh. Saml. 4. R. III, 211 ff.

²⁾ Jvfr. Kh. Saml. 3. R. VI, 194.

³⁾ Herom har Hr. Smidt for ikke længe siden leveret en Artikel i Tidsskriftet »Arkitekten«. Mulig kan der senere i Kh. Saml. fremkomme en nærmere Meddelelse om Emnet.

nem Tiderne, og endelig holdt Docent J. Oskar Andersen Foredrag om Nyborg i Middelalderen, særlig om den store Kirkestrid i 13de Aarhundredes Slutning, der endte paa Danehoffet i Nyborg 1303¹⁾).

Det 4de Møde holdtes efter Opfordring af Hofjægmester H. C. Cederfeld de Simonsen til Erholm i **Aarup Kirke** d. 21. Juli. Efter Formandens Indledningsforedrag talte Arkitekt Fr. Uldall om vore ældste Kirkeklokker, særlig i Fyn. Foredraget, af hvilket et af Taleren meddelt Uddrag ovenfor er aftrykt, oplystes ved talrige ophængte Afbildninger af gamle Klokker samt Aftryk af Indskifterne paa samme. Derefter talte H. F. Rørdam om den religiøse Bevægelse i første Del af det 18de Aarh. og om Personligheder fra denne Egn, saasom Amtmand Hans Simonsen og Bartholomæus Bertelsen (senere adlet de Cederfeld), der paa forskellig Maade fik Lejlighed til paa en Maade at gribe ind i Begivenhedernes Gang i dette bevægede Tidsrum²⁾).

¹⁾ Referater af Foredragene findes i Nyborg Avis for 21. Juli 1909.

²⁾ Jvfr. Kh. Saml. 5 R. IV, 71 f., 80 ff. Dansk biogr. Lex. III, 483. Naar Bartholomæus Bertelsen i Kh. Saml. 5. R. III, 209 er omtalt som Sekretær og »Læsemester« hos Grev Stolberg i Wernigerode, saa har Hr. Provst Cederfeld de Simonsen i et Brev til Red. gjort Indsigelse imod Brugen af sidstnævnte Betegnelse. Hertil er at svare: Ligeftrem beskikket til »Læsemester« er B. B. vistnok ikke; men da han bl. a. havde den Bestilling at oversætte de mange danske, særlig kirkelige, Aktstykker, som Christian VI sendte Greven, og da vel ogsaa at forelæse Greven sine Oversættelser, saa kan han ved en og anden Lejlighed være betegnet som »Læsemester« i Betydningen »Forelæser ell. Lektor«.
